

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราละ สังคมเรา นี่เราต้องการให้สังคมเข้มแข็ง อยากให้สังคมมีความร่มเย็นเป็นสุข แล้วเราจะร่มเย็นเป็นสุขด้วย แต่ความจริงคือเราร่มเย็นเป็นสุขก่อน แล้วเราพยายามช่วย พยายามเป็นหลักสังคมจะร่มเย็นเป็นสุข ใ้เวลามันเจาะฟองไข่ออกมานะแม่มันฟัก พอแม่มันฟักออกมาเป็นตัวนะ แม่มันจะปกป้องดูแลลูกมัน กลัวเหยี่ยวจะมาฉกไป กลัวมันจะเจออุบัติเหตุ กลัวสัตว์จะคาบมัน ไปกิน เวลาแม่ใ้มันรักษาลูกใ้ของมันนะเพื่อให้ลูกใ้โตขึ้นมา

เด็ก เห็นไหม คุณเียวชนมีความรู้สึกรู้จักคิด ถ้าความรู้สึกรู้จักคิดของเขาในเรื่องศาสนา เหมือนลูกใ้ ลูกใ้เวลามันฟักออกมาพ่อแม่ต้องดูแลมันนะ มันไม่เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านเปรียบเทียบ “ในบรรดาสัตว์ ๒ เท้า เราองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด เราเป็นใ้ตัวแรกที่เจาะฟองไข่ออกมา” พอเจาะออกมาแล้ว เป็นผู้เข้มแข็ง เป็นผู้รู้แจ้งโลกธาตุ มีอนาคตตั้งศกฺขณรู้อดีต อนาคต

อดีต อนาคตมันมาจากไหน? มันมาจากบารมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาความรู้สึกรู้จักคิดของเรา เวลามันเติบโตขึ้นมา มันสนใจในศาสนา มันสนใจในการประพฤติปฏิบัติ มันเหมือนใ้กันนะ เหมือนลูกใ้ที่ออกจากฟอง แม่มันฟักออกมา พอแม่มันฟักออกมา แม่มันต้องปกป้อง ต้องดูแล ต้องทำให้ลูกมันเข้มแข็ง ต้องใ้ลูกมันรู้จักว่าอะไรเป็นโทษ อะไรเป็นคุณ อะไรเป็นสัตว์ที่มันจะคอยโอบเราไปกิน เวลาเหยี่ยวมันโอบมานะ นีสัตว์มันจะวิ่งเข้าหาที่หลบที่ซ่อน เพราะมันกลัวเหยี่ยวโอบมันไปกิน

นี่ก็เหมือนกัน ความรู้สึกรู้จักคิดเราขึ้นมา กว่าจะมีศรัทธาความเชื่อขึ้นมา มีศรัทธาความเชื่อขึ้นมาแล้วกิเลสมันก็ลงไปกิน ศาสนานี้มันหมดกาลหมดเวลาแล้ว มรรค ผล นิพพานมันไม่มี ปฏิบัติไปมันก็ปฏิบัติไปเสียเปล่า ทำตนให้ลำบากไปเฉยๆ นีเวลาลูกใ้มันโตขึ้นมาจะ กว่าจะเติบโตขึ้นมา เขาต้องปกป้องดูแลมัน เวลาที่มีศรัทธา มีความเชื่อ มีความมั่นคงในหัวใจ

กิเลสมันจะฉกไปกินหมดเลย แล้วกว่ากิเลสมันจะฉกไปกิน เห็นไหม ใครจะดูแลมัน ใครจะป้องกันมัน ใครจะรักษามัน

นี่เวลาจะดูแลรักษามัน ดูแลรักษาเพื่ออะไร? เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เวลาเทศนาว่าการมา ได้พระอรหันต์มา ๖๐ องค์ รวมทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น ๖๑ องค์

“เธอทั้งหลายพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ เธอจงไปอย่าซ้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนัก”

นี่โลกนี้เราร้อนนัก เห็นไหม เวลาสร้างศาสนทายาทขึ้นมาก็เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของโลกใจ คนๆ เดียวจะไปรับผิดชอบทั้งโลกมันเป็นไปได้อย่างไร? มันก็ต้องมีองค์กร มันก็ต้องมีเครือข่าย มันก็ต้องมีสร้างศาสนทายาท ศาสนทายาทเพื่อมีธรรมในหัวใจขึ้นมา เพื่อเป็นหลักเป็นเกณฑ์ เป็นหลักในศาสนาขึ้นมา ร่มโพธิ์ร่มไทรมันจะเป็นที่พึ่งอาศัย ร่มเงามันก็เป็นที่อาศัยของสัตว์โลกแล้ว

แม้แต่ร่มเงาของมันก็ได้ที่พึ่งอาศัย มันยังให้อาหารเรา มันยังให้ที่พึ่งพาอาศัยเรา เปลือกของมันเป็นยารักษาโรค มันเป็นไปหมดเลย นี่ธรรมโอสธ ถ้าธรรมโอสธ ถ้าโดยทางโลกเขาผู้ใดมีจิตเป็นสาธารณะ มีเป็นธรรม โลกก็ร่มเย็นเป็นสุข ผู้ใดมีกำลังช่วยเหลือเจือจานใช่ไหม? ผู้ใดเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ใดๆ ผู้ใดคือมาจากใคร? ศาสนทายาทมันก็มีเข้มแข็ง มีอ่อนแอ มีปัญญา มากขึ้นเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป ถ้าเป็นชั้นเป็นตอนมันมาจากไหนล่ะ? มันมาจากการที่เราศึกษา การที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะมาจากไหนล่ะ?

เวลาศึกษาขึ้นมา เห็นไหม ในทางโลก จำมาเท่าไรก็ลืม ศึกษาเท่าไรก็ต้องทบทวน ทบทวนแล้วทบทวนเล่ามันก็จะลืมไปจากหัวใจ ก็ต้องทบทวนขึ้นมา แต่เวลาประพฤติปฏิบัตินะ เวลามันทุกข์ เวลาทุกข์ขึ้นมา จิตใจมันจมอยู่กับใต้กิเลสที่มันเหยียบย่ำทำลายอยู่ นี่มันอึดอัด ขัดข้อง เวลากิเลสตัวสุดท้ายนะ กิเลสหยาบๆ นุ่นก็เป็นของเรา นี่ก็เป็นของเรา เวลากิเลสมีความโกรธ มีความอาฆาตมาดร้ายมันก็กระทบกระเทือนไปนะ กิเลสตัวสุดท้ายคือตัวอาลยอวารณ

“จิตเดิมแท้นี้ฟ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ฟ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส”

กิเลสที่ละเอียดลึกซึ้งนั้นะ มันเฉยๆ อยู่那儿นะ พลังงานเฉยๆ พลังงานที่ไม่มีสิ่งใด มัน เป็นกวางสวะ เป็นภพ เป็นตัวพลังงาน ตัวพลังงานตัวส่งออก กิเลสตัวสุดท้ายคือตัวอภัยอาวรณ์ ตัวคร่ำครวญนั่นนะ นี่มันละเอียดใจ ทีนี้กิเลสมันอยู่ไหนล่ะ? กิเลสมันอยู่ไหน? นี่ถ้าไม่มีองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็จะตีความเอาไอนั้นเป็นกิเลส ไอนี้เป็นกิเลส ซึ่เข้าไปที่อื่นหมด แหละ ไอนั้นเป็นกิเลส ไอนี้เป็นกิเลส ไม่จีมาที่ตัวเลย ไม่จีเลยนะ นี่เวลาพูด เห็นไหม หนวกหูๆ คนอื่นพูดหนวกหูหมดเลย แล้วทำไมคนพูดไม่หนวกหู?

เวลาพูดนะ ถ้ามันมีคุณธรรม มันมีธรรมมา สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ น้ำถ้ามันพอดีพอควร ของมัน มันเป็นการเกษตรกรรม มันเป็นการเลี้ยงสัตว์ มันเป็นการทำประมง มันเป็นการ ทำอาหาร มันเป็นประโยชน์ไปหมดเลย แต่ถ้าน้ำมันหลากเกินมานะ มันท่วมท้น มันทำลายหมด ถ้าน้ำมันแห้งแล้งเราก็อยู่กันไม่ได้ การแสดงฤทธิ์ในพุทธศาสนาคือการแสดงธรรม การแสดง ธรรมคือการบันลือสีหนาท นี่กิเลสมันกลัวธรรมนะ กิเลสมันไม่มีเหตุผล เราจะไปหาเหตุผลกับ กิเลส กิเลสมันหัวเราะเยาะเลย แต่ถ้าธรรมนี้มีเหตุผล ธรรมะมีเหตุมีผล เหตุและผลรวมลงเป็น ธรรม

ฉะนั้น เหตุและผลโดยใช้ปัญญาของเราจะ ธรรมคือสัจจะ คือมีข้อเท็จจริง ถ้าข้อเท็จจริง นี่มันแสดงออกมา เห็นไหม แสดงออกมามัน ไม่มีเหตุผลโต้แย้งได้ กิเลสมันกลัวธรรม เพราะมัน ไม่มีเหตุมีผลที่จะโต้แย้งธรรมได้ แต่ในปัจจุบันนี้ เวลาเราเกิดขึ้นมา ในสติปัญญาของเรามันเป็น ปัญญาของกิเลสใจ เพราะกิเลสมันพาใจ กิเลสมันคิดขึ้นมา กิเลสมันต้องการขึ้นมา เพราะกิเลส มันคืออะไร? กิเลสตัวที่ละเอียดที่สุดคือตัวพลังงาน อวิชชาตัวความไม่รู้ พอพลังงาน เห็นไหม พลังงานส่งออกมันก็ส่งออกไปในความคิด ในความคิดมันก็ไปหาเหยื่อ มันก็ไปหาผลประโยชน์ ของมันนะ

นี่ความรู้สึกนึกคิด ชาติไม่ใช่กิเลสหรอก ชาติเป็นกิเลสไม่ได้ แต่ค้นหาความทะยานอยาก มันอาศัยความรู้สึกนึกคิด อาศัยอารมณ์ไปหาเหยื่อ มันต้องการสิ่งใดมันก็เอาไปตะครุบสิ่งนั้น เห็นไหม ความรู้สึกนึกคิดไม่ใช่กิเลส แต่ค้นหาความทะยานอยากในความรู้สึกนึกคิดนั้นเป็น กิเลส ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเวลาปัญญาที่มันออกมา มันออกมาจากไหน? มันออกมาจากพลังงาน พลังงานเป็นอวิชชามันจะมีปัญญาสะอาดบริสุทธิ์ไปได้ไหม? มันถึงเป็นปัญญาของกิเลสใจ

ในปัจจุบันนี้ที่เราใช้ปัญญาฯ ปัญญาของกิเลสคือวิชาชีพไคร มุมมองไคร จริตไคร ตัณหาไคร ก็มุมมองตามนั้น แล้วก็เถียงกันด้วยความดิ้นะ ทุกคนคิดดีหมดเลย แล้วก็ความดีกับความดีทะเลาะกัน ทะเลาะกันด้วยเรื่องความดิ้นะ ทะเลาะกัน แต่ถ้าเวลาถึงที่สุดแล้วมันจะย้อนกลับไปถ้าทำความสงบของใจก่อน ถ้าใจมันสงบระงับเข้ามาแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาอันนี้มันไม่มีที่ไปที่ไป นิ่งงไหม? แต่ปัญญาของเราปัญญาจากสัญญา เราจำมา เราศึกษามา เรามีข้อมูลมา เขาเรียกว่าสัญญา กิเลสมันรู้ทันแล้ว

กิเลสมันเอาสิ่งนี้ล่อลวงเรานะ บิดเบือน บิดเบือนให้ความคิดเราไม่จริง ความคิดเรามีกิเลสผสมมา ความคิดเรามีอนุสัย ความรู้สึกนึกคิดของเราเจือมาตลอด มันมีกิเลสเจือมาตลอด มันถึงไม่สะอาดบริสุทธิ์ มันถึงเป็นภวานามยปัญญาไม่ได้ แต่ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา แล้วทำความสงบของใจเข้ามา พอใจมันสงบ ความสงบ เห็นไหม คุณิเวลาเราฟังชาน เราอึดอัดขัดข้อง ถ้าความสงบคือความโล่ง ความปลอดโปร่ง ความโล่งโถง ความสงบ ความระงับ แล้วฝึกหัดใช้ปัญญา

สมาธิเกิดปัญญาไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิจะเป็นปัญญากิเลสหมดเลย ตัวสมาธิทำให้กิเลสมันสงบระงับลง พอกิเลสสงบระงับลงแล้วเราฝึกหัดใช้ปัญญา การฝึกหัดใช้ เห็นไหม ถ้าไม่ฝึกหัดใช้ขึ้นวิปัสสนาไม่ได้ เวลาเขาบอกว่าใช้ปัญญาฯ ปัญญาที่ใช้อยู่นี้เป็นปัญญาหมดเลย ปัญญาของกิเลสทั้งนั้น คิดจนจบ คิดครบจนการมาจบสิ้นหมดแล้ว ปล่อยวางหมดเลยนะ เดี่ยวก็คิดอีก เดี่ยวก็ทุกข์อีก เดี่ยวก็เผาอีก ไม่มีวันจบหรือก ไม่มีวันจบ แต่เขาคิดว่าจบ แล้วเวลามันเลื่อนนะคอตก

เวลาบอกเราก็อ่าดี เราทำดีมาหมดแล้ว เราใช้ทุกอย่างมาหมดแล้ว ทำไมมันอึดอันล่ะ? มันไปไม่รอดล่ะ? แต่ถ้าเราทำความสงบของใจก่อน ทำความสงบของใจแล้ว เวลาเกิดปัญญา ปัญญาที่ไม่ใช่สัญญา คือไม่มีต้น ไม่มีที่ไปที่ไป คือไม่มีสัญญา ไม่มีใครไปสร้างมันขึ้นมา มันจะเป็นภวานามยปัญญา ปัญญาเกิดจากสัจจะ ถ้าปัญญาเกิดจากสัจจะนะมันมาจากไหนล่ะ? มันก็มาจากเริ่มต้น ถ้าเรายังไม่มีตรงนี้เราก็ฝึกหัด ฝึกความคิดไป นี่มันจะหมุนไปเรื่อยๆ ธรรมจักรมันจะหมุนไปเรื่อยๆ หมุนไปคือปัญญารอบหนึ่ง มันก็ปล่อยวางหนหนึ่ง ปล่อยวางหนหนึ่ง

มันต้องมีเหตุมีผลของมันนะ มันต้องจับกิเลสได้ มันต้องจับผู้ร้ายได้ มันต้องจับผู้ถือโงกได้ แล้วมันพิจารณา เอ็งถือโงกอย่างไร? เอ็งยึดมันอย่างไร? เอ็งทำไมยึดมันขนาดนั้น? เอ็งทำไม

ทำให้ข้าทุกข์ขนาดนี้? เอ็งทำไมทำลายข้าตลอดมา? พิจารณาไปเถอะ พิจารณาข้า พิจารณาซาก
นี่มันจะยอมสารภาพไปเรื่อยๆ ยอมสารภาพไปเรื่อยๆ จนกว่ามันจนตรอกนะ สังโยชน์ขาด ทิฐฐิ
มานะ ทิฐฐิของใคร ทิฐฐิของมัน ทุกข์ของใคร ทุกข์ของมัน

เวลาเหตุผลมันชำระล้างนะ เวลามันขาดนะ สังโยชน์มันขาด เห็นใหม่ ดั่งแขนขาด ความ
ผูกพันของใจที่มันขาดออกไปจากใจ ปอกเปลือกใจ ปอกเปลือกหัวใจ ปอกเปลือกความรู้สึกนึก
คิด ปอกมันออกๆ ถ้ามันจริงนะ เวลามันปอกมันขาดนะ สิ่งที่เขาขึ้นมา นี่ลูกไก่ เวลาพ่อแม่มัน
พีกมา พ่อแม่มันจะดูแลรักษาด้วยความผูกพัน จิตใจที่มีศรัทธา มีความเชื่อ ครูบาอาจารย์พยายาม
จะชี้แนะ พยายามจะปกป้อง พยายามจะป้องกันให้มีโอกาส โอกาสในการประพฤติปฏิบัติ โอกาส
ในการใช้ปัญญา

เวลากรรมฐานเรานะ เวลาที่มีครูบาอาจารย์เรียกว่า “พ่อแม่ครูจารย์” พ่อแม่คือการดูแล
รักษาในทางความเป็นอยู่ อาจารย์ก็รักษาในทางหัวใจ พ่อแม่ครูจารย์นี้จะปกป้อง จะดูแล เรา
จะไม่รู้หรือกว่าคนที่ประพฤติปฏิบัติเขาต้องการเวลาอย่างไร เขาต้องมีความสงบระงับขนาด
ไหน เขาต้องการเวลาส่วนตัวที่เขาพยายามจะต่อสู้กับกิเลสของเขาอย่างไร? ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ
มาจะรู้ จะรู้ว่าสิ่งที่เป็นความมูมานะ ความบากบั่นอันนั้นมันจะต้องมีเป้าหมาย มันต้องมี
คุณธรรม คือมีความสงบระงับ มีความสุขอันนั้นหล่อเลี้ยง ถ้าไม่มีความสงบระงับ มีปัญญาหล่อ
เลี้ยง เขาจะเดินจงกรมหรือนั่งสมาธิแบบนั้นไม่ได้

คนที่จะนั่งสมาธิ เดินจงกรมด้วยความวิกฤติ อุกฤษฏ์ เพราะเขามีธรรมะ มีสมาธิในหัวใจ
ของเขา มีปัญญาที่หล่อเลี้ยงในใจของเขา เขาจะมีสิ่งที่หล่อเลี้ยงใจของเขา เขาถึงแสดงกิริยาอย่าง
นั้นออกมาได้ แต่อย่างเราๆเรายังไม่มีอาหารอย่างนั้น ไม่มีอาหารของใจที่ทำให้ใจมันฮึกเหิมได้
ขนาดนั้น เราทำแล้วเราก็ล้มลุกคลุกคลานตลอดไป เวลาแม่ไก่มันดูแลลูกไก่ มันก็ดูแลด้วยสาย
สัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก เวลาธรรมของครูบาอาจารย์ดูแลลูกศิษย์ลูกหา เห็นใหม่ เวลาซึ่ง
หลวงตาท่านบอกว่า

“อยู่กับหลวงปู่มันนะกลัวก็กลัว กลัวหลวงปู่มันก็กลัว”

กลัว กลัวเพราะสิ่งที่เราไม่รู้ที่ท่านรู้ ท่านชี้มานะ ท่านชี้มาในใจของเรา นี่อันนี้เป็นกิเลส
อันนั้นเป็นกิเลส เราไม่เห็นใจ

“กลัว! กลัวก็กลัว รักก็รัก เคารพก็เคารพ แต่กลัว!”

กลัวเพราะอะไร? กลัวเพราะสิ่งที่เราไม่รู้ สิ่งที่เป็นพิษเป็นภัยในหัวใจของเรา เราต้องการเอาออก แล้วเราไม่รู้ว่ามันอยู่ที่ไหน? เหมือนคนทำผิด แล้วเจอเจ้าหน้าที่นี่กลัวมาก กิเลสในหัวใจมันทำผิด ฉะนั้น มันก็กลัวเป็นธรรมดา แต่ในเมื่อเราอยากจะสำรอก อยากจะคายมันออก เราก็ต้องมีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่ง เห็นไหม กลัวก็กลัว รักก็รัก เคารพก็เคารพ นี่เป็นผู้ที่ระหว่างลูกศิษย์กรรมฐานกับครูบาอาจารย์เขาเป็นแบบนั้น

เราดูเด็กน้อย เวลาเขาถามปัญหาของเขา เขามีศรัทธาของเขา เขาไร้เดียงสา เขาสนุก ครึกครื้น เขายิ้มแย้มแจ่มใส นี่เพราะเขาไร้เดียงสา เขายังไม่รู้หรือว่ากิเลสมันโหดร้ายแค่ไหน มันทำให้ชีวิตของคนผิดพลาดได้อย่างไร ฉะนั้น นี่เวลาธรรมะเป็นอย่างนั้น เวลาตอบปัญหา โอ๊ย มีความสุข หัวเราะยิ้มแย้มแจ่มใส เพราะเขายังไร้เดียงสา เขายังไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ เขายังไม่รู้ว่าอะไรเป็นโทษ อะไรเป็นคุณ แต่ถ้าเขาปฏิบัติไปแล้วนะเขาจะต้องมีสติ เขาต้องมีปัญญาของเขา เขาจะต้องรักษาใจของเขา เพราะสิ่งนั้นจะเป็นมรรคญาณ สิ่งนั้นจะเป็นสัจจะ เป็นความจริง

ศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญาที่เกิดกับเขา จะทำให้เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา จะทำให้เขารู้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด จะทำให้เขารู้ว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร สิ่งนั้นจะเป็นสมบัติของเขา ถ้าเป็นสมบัติของเขา ถ้ายังไม่รู้มันไร้เดียงสา ไร้เดียงสานี้คุณแล้วมันน่ารัก มันไร้เดียงสา แต่จะประพฤติปฏิบัติมันจะไร้เดียงสาไม่ได้ มันจะต้องรู้ทัน ถ้าเราไร้เดียงสา จะเป็นเหยื่อให้กิเลสมันตีมันกินอยู่อย่างนั้นตลอดไปได้ได้อย่างไร? แต่ถ้าเราปฏิบัติขึ้นมามันจะมีคุณธรรมของมัน มันจะมีปัญญาของมัน มันจะตอบโต้ จะมีการกระทำ อันนั้นจะเป็นประโยชน์นะ

นี่พูดถึงว่าเวลาจิตที่มันมีศรัทธา มีความเชื่อ เหมือนลูกไก่ตัวอ่อนๆ แล้วแม่ไก่จะดูแลมัน จะพุ่มพักมัน ให้มันเติบโตขึ้นมาในหัวใจของเรา ในการประพฤติปฏิบัติธรรมของเรา เรามีสติปัญญา เป็นพ่อเป็นแม่ที่จะรักษาใจ เราต้องสร้างแม่ไก่ของเราเอง เราจะปกป้องลูกไก่ของเราเอง เราจะพัฒนาหัวใจของเราเอง แล้วเราจะบรรลุธรรมเอง เอวัง